földcsuszamlás
(forrás: https://jelenbolajovobe.blog.hu)

árvíz
(forrás: saját kép)

cunami
(forrás: Greendex.hu)

járványok
(forrás: samorin.sk)

vihar
(forrás: https://www.startr.hu/hirek)

aszály
(forrás: MTI, fotó Krizsán Csaba)

Beszéljetek róla, hogy hallottatok-e mostanában katasztrófáról itthon vagy a nagyvilágban!

Tűz elleni védekezés

A tűz már az őskortól kezdve barátunk és ellenségünk is. A mindennapi életben nélkülözhetetlen, ugyanakkor, ha nem megfelelően bánunk vele kiszabadul és nagy károkat tud okozni.

Az égésnek 3 feltétele van:

1. **éghető anyag** például fa, papír, olajok, zsírok,
2. **gyulladási hőmérséklet** például a gyertya kanócát vagy a tábortüzet égő gyufával gyújtjuk meg, ennek nem feltétlen kell magas hőmérsékletnek lennie, bizonyos anyagok már 30-40 °C-on is képesek meggyulladni,
3. **a környezetben elegendő oxigén,** a körülöttünk lévő levegőnek elég nagy oxigéntartalma van ahhoz, hogy tüzet tudjunk gyújtani.

Ha a 3 tényezőből egy nincs jelen, nincs égés sem. A keletkezett tűz oltása is ezen a gondolat mentén történik.

Mit jelent ez akkor, ha meggyullad a kukában a papír?
Leöntjük egy vödör vízzel, vagyis csökkentjük a hőmérsékletet és már nem tud égni a tűz.

Otthonunkban lévő veszélyforrások

Otthonunkban számos olyan veszélyforrás van, amely tüzet okozhat:

- helytelen gyufahasználat,
- elektromos eszközök tüze,
- konyhában főzés közben a serpenyőben kigyulladhat az olaj stb.

Gyújtóeszközt csak ott használhatsz, ahol nincs éghető anyag a közelben. A tanult rendet, a tárgyak azonos helyen történő tárolását folyamatosan fenn kell tartani! Felesleges tárgy, ami akadályoz a konyhában, ne legyen a konyhapulton, asztalon, padlón.

Az első jel a tűzveszélyes, a második a robbanásveszélyes anyagokat jelöli. **Az ilyen ábrákkal jelölt anyagok, vegyszerek soha ne legyenek tűz közelében!**

Biztonságos gyufahasználat: A tűzhely mellett mindig legyen egy nem éghető anyagból készült edényzet, például fémedény vagy vízzel telt edény, amibe az elhasznált gyufát teszed. A gáztűzhely lángja a legkisebb fokozaton égjen. Kukába, papírkosárba gyufát dobni tilos!

A víz és az olaj ellenségei egymásnak! A forró zsírba, olajba cseppenő víz gőzt fejleszt, mely súlyos égési sérülést tud okozni, ugyanúgy mint a kifröccsenő forró olaj. A tűzhely mindig a legalsó melegítési fokozaton égjen, ha nagyon forró az olaj, zsír, kapcsold le a tűzhelyet, várd meg, míg kihűl! A nagymértékű olajfröccsenés ellen takard le fedővel az edényt, ezáltal az égési sérüléseket is megelőzöd!
A tűzhely közelében rend legyen, semmi ne akadályozzon! A pulton, a padlózaton ne legyen oda nem illő tárgy!

Gyertyagyújtás általában ünnepekhez kapcsolódik. Csak olyan helyen szabad meggyújtani a gyertyát, ahol nem borul fel, illetve nem éghető, például nagyobb fémtálban van, így ha felborul, akkor sem gyújt meg semmit.

Alapvető tűzoltási szabályok

A serpenyőben meggyulladt olajat nem oltjuk vízzel, fedővel takard le, zárd el a tűzhelyet!

Ha elektromos eszköz gyulladt ki, áramtalanítsd, ha érzed, hogy a kenyérpirítónak furcsa égett szaga van, súlyosabb esetben lángol, azonnal húzd ki a konnektorból!

Általában a háztartásban előforduló tűz oltható vízzel, kivéve az elektromos eszközök tüzeit.

Milyen eszközöket használhatunk tűz oltására?

- A kézi (porral, habbal, vízzel, gázzal, CO_2) oltó tűzoltó készülék: a használata egyszerű, de felnőtt segítségét kell kérni hozzá. (Ugyanakkor érdemes megtanítani a gyermekeknek is, hiszen vannak kisebb kiszerelésű készülékek, melyeket biztonsággal tudnak használni baj esetén.) **Mozgássérültek számára is legyen elérhető magasságban, könnyen megközelíthető helyen**!
- Tűzoltó takaró: háztartásban ritka, de vizes vastag takaróval helyettesíthető.
- Homok: szabadtéri tüzek esetében mindig legyen kéznél, hiszen tábortűznél a legegyszerűbb módja a tűz eloltásának.

Megtörtént a baj, tűz keletkezett!

Látjuk, érezzük, halljuk! Megváltozott a környezet hőmérséklete, füstszagot lehet érezni, ropogó/roppanó, recsegő hangokat lehet hallani.
Mi a teendő? Ne essünk pánikba, hiszen tudjuk mi a teendő! Megtanultuk és tudjuk alkalmazni!

Ha tűz van, menj a kijárat felé, otthonodból a folyosóra. A folyosóra, szabadba érkezve, telefonon azonnal hívd a tűzoltókat a 105 vagy 112 ingyenesen hívható segélykérő telefonszámon. Ha önmagad vagy a mozgásodat segítő eszközzel nem tudsz önállóan kijutni, telefonálj, kiabálj, hívj segítséget!

<u>Mondani kell:</u>

- a neved, a címed és hogy mozgássérült vagy,
- milyen jellegű a lakás, ahol vagy (társasház emeletén vagy önálló családi ház),
- hol van a tűz, egyedül vagy-e, vagy van-e még valaki veszélyben,
- tudsz-e valamit tenni saját menekítésed érdekében.

Jelezni kell a szomszédnak, hogy bajban vagy. Csengess, kiabálj, dörömbölj!

Ha nem tudsz a kijárat felé menni, akkor erkélyről, ablakból integess, kiabálj, kérj segítséget! Hasznos tanács, hogy mindig legyen a közeledben piros vagy élénk színű ruhadarab, melyet lengetve jelezni tudsz.
Nem tudsz kijutni a lakásból: nedvesíts meg egy textilanyagot (konyharuha, kéztörlő, törülköző, bármi) és tedd az orrodhoz, szádhoz és minél távolabb legyél a tűztől, menj át másik helyiségbe, az ajtó alatti rést tömítsd el valamivel!

Iskolai tűzriadó

Az iskolában minden évben legalább egyszer tűzriadó gyakorlatot kell tartani. Ez azért szükséges, hogy a begyakorlott és megszokott útvonalaktól eltérő utat mindenki megismerje, arra az esetre,ha tűz van és el kell hagyni az épületet. Segítségül szolgálnak a különböző rajzok, melyek a menekülési útvonalakat jelzik. Érdemes előzetesen az iskolában ezeket megismertetni a gyerekekkel.

Fel kell hívni a figyelmüket az elszűkülő folyosóra, lépcsőfordulókra, számukra használatos rámpákra, azok méretére, dőlésszögére! A legfontosabb mindig a helyismeret!

Hogyan történik a tűzriadó jelzése?

Bármikor megszólalhat a csengő, figyelni kell, eltérő módon szól, mint amikor az óra végét jelzi: 1 percen át 3-3 rövid csengőszó rövid megszakításokkal vagy kolomp segítségével vagy akár hangos kiabálással is történhet a tűzjelzés. A fent leírtaktól eltérően egyedi jelzés is lehetséges az iskolátokban. Ebben az esetben azt a jelzést kell felismernetek, és tudnotok, hogy mi a teendő.

Mit kell tenni? Először is a tanár utasításaira kell figyelni! Fegyelmezetten kabátot felvenni (télen) és a tantermet elhagyva a megszokott rendben, majd a menekülési táblákat/lámpákat és a tanár szavaira figyelve elhagyni az iskolát, és a kijelölt helyen gyülekezni, várakozni fegyelmezetten. Az iskolai útvonalakat ismered, nem idegen helyre kell menni, hanem tűz esetén kijelölt gyülekezőhelyre. Figyelni kell a segítő szavakra, utasításokra!
Az épület elhagyását menekülési és vészkijárat táblák mutatják, ezek a lámpák zöld színű háttérrel és menekülő ember képével jelzik, merre kell menni.

Még akadálymentesített környezetben is lassúbb a haladásod, akármilyen segédeszközzel közlekedsz. Ha van segítőd, akkor egyszerűbb a mozgásod/mozgatásod, de ne felejtsd el, ez most csak gyakorlat! Ha valóban veszélyhelyzet van, legfontosabb, hogy ne pánikoljunk! Van segítséged, számíthatsz másokra!

Ne felejtsd el, tűz esetén liftet nem szabad használni! Ha a menekülési felvonó nem használható, menekítő hordszéket kell telepíteni, mellyel az emberek gyorsan és biztonságosan kimenekíthetők. A menekítő hordszékkel szemben támasztott követelmény, hogy könnyen használható és könnyű legyen, biztonsági övvel ellátott változatban.

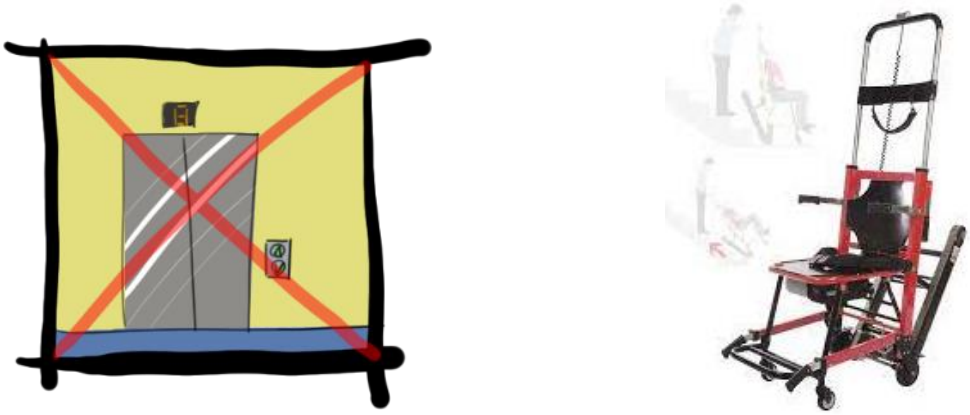

(forrás: akadálymentesites.com)

Ha valóban tűz van nagy tömegtartózkodásra szolgáló, illetve közösségi épületben (színházban, plázában, moziban stb.), akkor az épület funkciója, illetve a te tartózkodásod célja nagyban befolyásolja a menekülés módját.

Mit jelent ez? Például bevásárlóközpontban egyedül vagy (kísérő nélkül), ismeretlen környezetben, sok idegen emberrel körülvéve. Ha hirtelen megszólal a tüzet jelző sziréna, mindenki pánikba esik, menekül. Te a kerekesszékkel korlátozhatod az ő menekülésüket, te magad is igyekszel a vészkijárat irányába. Ebben az esetben kiabálj, kérj segítséget, a folyosó szélén haladva határozottan indulj a vészkijáratok irányába, figyeld a tájékoztató táblákat!

Színházban, koncerten, közösségi épületekben a mozgássérültek számára meghatározott, speciális ülőhelyek, tartózkodási helyek vannak kijelölve, ahonnan a vészkijáratok, a szabadba jutás egyszerűen, biztonságosan, gyorsabban és könnyebben megoldható.

Ez nem a hátrányos megkülönböztetést és nem a kirekesztést célozza meg, hanem annak érdekében történik, hogy a mozgássérült maga is könnyebben, gyorsabban és biztonsággal el tudja hagyni az épületet, valamint ne akadályozza az egészséges emberek menekülését.

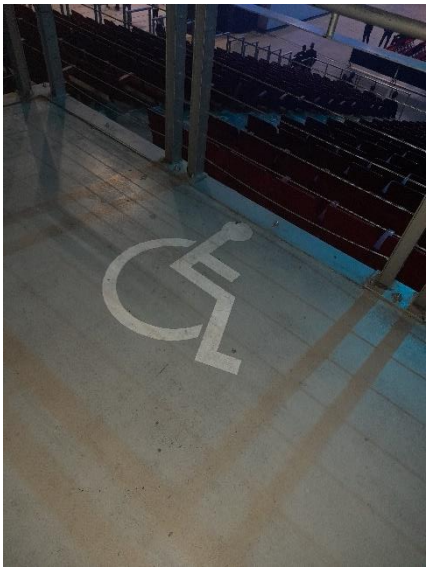

(forrás: saját kép)

Legfontosabb, azonban, hogy kérj és kapj tájékoztatást, mi történik! Erre a célra szolgálnak a biztonsági/hostess szolgálatok, akik nemcsak információt adnak, de a menekítésben is közreműködnek, kérj tőlük segítséget! Pánikra nincs okod.

Segítő oldalról: a kísérő nélküli mozgássérültet kérdezzük meg, segíthetünk-e?
Segítségnyújtásunk esetén vigyázzunk, ne akadályozzunk másokat és figyeljünk a mozgássérült testi épségének megőrzésére is.

Mozgássérült menekítése mindig a lépcsőn a legnehezebb. Mérjük fel, hogy fizikailag alkalmasak vagyunk-e önállóan az adott személy segítésére, mentésére vagy kérjünk segítséget. Lépcsőhöz érkezve mindig a kerekesszékes legyen elöl, mi mögötte álljunk, a szék fogantyúját megfogva döntsük meg a széket 45 fokban, majd lassan, óvatosan haladjunk. Ezt a helyzetet mindaddig tartsuk, amíg sík részre nem érünk.

Öröm manapság azt látni, hogy a mozgássérültek nem egyedül, hanem családdal, barátokkal együtt jutnak el bárhová, ahová egészséges társaik. Ez a kirekesztettség érzését is csökkenti, önbecsülésük nő, új lehetőségekre, barátokra találnak.

Kik oltják a tüzet? Mit kell tudni a tűzoltókról?

A tűzoltók életük árán is mások életét, anyagi javait mentik, ott segítenek, ahol baj van: tűzeset, viharkár, árvíz, magasból, mélyből, vízből mentenek embert, állatot.